

байна. Мүн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ уншагдаха лекци нүүдье аймаг бүхэндэ эльгээдэ байха юм.

Гадна, городской худалдаа наймаанай ба эдээ хоолой организацинуудаар санитарна техникнумэй заняты эмхидхэжэ, 100 гарухүние хургаа. Республикын маргуудга санитарно-гэгээрэлэ олон номууд эльгээдхэн байна.

„БУРЯТ-МОНГОЛСЫЙ ҮНЭМ“
1950 оной сентябрийн 5. 3.

Болеславский, Бронштейн хоёрой шатарай матч

Шатараар дэлхэйн түрүү Буури
Бронштейн түлөө нааданда хабаа-
цалсаха кандидатууд-гроссмей-
стерүүд И. Болеславский, Д.
Бронштейн хоёрой шатарай матч
августын 27-до, Москвада дүүрээ.
Гроссмейстер Бронштейн 7,5:6,5 гэ-
н тоотойгоор иланан байна.
Тогтоогдохон гуримай ёһоор,

Бронштейн болбол дэлхэйн чем-
пион М. Ботвиннигийн матч хэжэ
эрхэ олоо. Тэрэ матчн 1951 оной
эхээр болохо ёһотой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гроссмейстерүүд
И. Болеславский (зүүн гарһаа), Д.
Бронштейн гэгшэд шатараар наадажа
байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Ажалшадай культурын бодото гуламта

Байкало-Кударын аймагай цент-
рын культурын байшан (даагшань
нүхэр Г. Конев) найнаар, түсэбэй
ёһоор хүдэлмэрилнэ. Тэндэ меди-
цинскэ, научно-популярна ба поли-
тически темэнүүдээр лекци нара-
да дүрбэ дахин уншана. Кино,
концерт ходоодо табигдана, лек-
торскэ группа эмхидхэгдэнхэй.

Арбаад хүнөө бүридэн агит-
культбригада аймагай колхозуу-
даар ажаа, концертүүдэе ха-
руулһан ба колхозуудай агит-
таторнуудта нилээд туһа хүр-
гэнэ байна. Найхан тус бай-
шан соо «Эшэртэн» үбшэн ба тэ-
рээнтэй тэмсэл» гэлэн тэмээр айма-
гай элүүрхэ хамгаалтын таһагай
врач нүхэр Щербань ажалшадта
ехэ ойлгосотой лекци уншаа. Лек-
цинн хүүлдэ ехэ олон асуудалнууд
табигдажа, нүхэр Щербань тэдэн-
дэ тодорхой хариууудыг үгэнэ
байна.

Аймагай центртэй залуушуул
үдэшдөө, ажалынгаа хүүлээр
культурын байшан соо сугларна.
Тэндэ үдэшэ бүри, кинокартинны
эхилхын урда тээ, мүн хүүлээрнэ
танца ба элдэб нааданууд ходо-

доо болодог. Залуушуудай вечер-
нүүд болоно.
Байшангыг даагша нүхэр Гав-
риил Михайлович Конев воскре-
сеные бүхэндэ аймцентрын залуу-
шуулыг суглуулан эмхидхэдэ, хүр-
шэ колхозуудта гаража, ажал-
дань туһалһа.

Нүхэр Коневой хүсөөр байшан-
гын гоё найханаар шэмэгдэнхэй.
Аймцентрын улицаар тарьяа
хуралгааа богони болзор соо эрхм
шанартайгаар үнэргэжые уржал-
һан плакадууд болон лозунгууд
ехэ олоороо хадагланхай.

Нинтэ-политическэ хүдэлмэрин
найнаар табигдана дээрһэнэ айма-
гай колхозуудай ажал эршэм-
гэйгээр ябана. Түрүү колхозууд
гүрэндэ тарья тушааха августов-
ско түсбөө дүүргэнхэй. Колхо-
зууд малай тэжээл бэлдэхэлгэн
хүдэлмэриг түгсэхэе байна.

Аймцентрын ажалшад культу-
рын байшан, тэрэниг даагша нү-
хэр Конев найнаар хүдэлмэрилнэ,
бидэнэй бүхы эрилтэнүүдэ хүсэд
хангаа гэжэ омогорхон хөөрэнэд.
Ийтгэжэ тус байшан ажалшадай
культурын бодото гуламта болоо.
Л. Мункуев.

Хонхолойн колхозууд нөгөдөбө

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхо-
лойн хоёр колхозуудай колхоз-
нигууд хүсээ хамтаруудыг, онь-
һон машинануудыг, газар уяага
үшөө найнаар, үшөө хүсэдөөр
ашаглаха хүсэлтэй байһанаа мэ-
дүүлээ һан. Тинн, тэдэнэрэй хүсэл
хангагдаа. Тингэжэ 17-дохи парт-
съездын нэрэмжэтэ ба «Политот-
дел» колхозууд нэгдэн «Искра»

гэжэ томо колхоз болобо. Хоёр
колхозой түрүүшын хамтын суг-
лаан найхан үнэргэгдөө. Эндэ үгэ
хэлэһэн колхознигууд тарянажал-
даа, адуу мал үсхэбэрлэгдэ улам
ехэ амжалтануудыг туйлаха ар-
гануудай олгодохо байһан ту-
хайда эли тодоор хэлэбэд.

С. Черненко.

Кадруудыг бэлдэхэнэ

1950 оной түрүүшын хахад соо
«Бурмонголесс» трестһэнэ 585 хү-
дэлмэришэд элдэб курсануудта на-
ража гараба. Мүн 246 хүдэлмэри-
шэд мэргэжэлээ дээшлүүлһэн бай-
на.

Энэ оной хоёрдохи хахад соо
шоферой курсанда 104 хүн, перед-
вижной электростанциин электро-
механикуудай курсанда 96 хүн, трак-
тористнуудай курсанда 107 хүн,
электро-хорөөгэй мотористнуудай
курсанда 39 хүн ба бусад курсанууд
тахта дээрээ 535 хүнүүд
хуралсалаа эхилэнхэй. Гадна Хан-
дагатайн леспрохозда ба Бабуш-

кин городой Ключевска лесозаво-
дой базада эмхидхэгдэн локо-
мобилян машинистнуудай, ле-
бедчикүүдэй курсануудта зуугаад
хүнүүд хурана.

Үшөөл олон хүдэлмэришэд өөһ-
дүнгөө эрдэм мэргэжэл дээш-
лүүлхыг хүснэ. Тэдэнэй хүсэлнэ
хангахын тулада 1950 оной эсэс
хүрэтэр трестын 520 хүдэлмэришэ-
дыг хүдэлмэришөөн таһаралта-
гүйгөөр электро-хорөөгэй мото-
ристнуудай курсанда нургахаар ха-
раалагдана.

Б. Цыбиков.

Филгормонийн артистнар Мухаршэбэртэ

Бурят-Монголой гүрэнэй филар-
монийн артистнар Мухаршэбэрэй
аймагта ержэ, аймагай центрын
ажалшадта концерт харуулба.
Тэдэнэрэй табигдан концерт ам-
жалтатгаар үнгэрөө. Артист

Хоборковой бурят ба ород хэлэн
дээрэ дуулаһан дуунууд сугла-
рагшадые илангаа ехээр һонир-
хуулаа. Мүн танцын номернууд
харагшадта найшаагаа.
П. Демин.

Тобшо һонинууд

Воскресник болобо. Бороо-
гой уһанда эбэрһэн жалга газарыг
тэгшлүүлһэн воскресник
Улан-Удэдэ болобо. Тус воскрес-
нигта госбанкын, Бурмонкоопсо-
зай ба телефонно станциин кол-
лективүүдһэн 58 хүн хабаадажа,
ехэһэн ажал хэлһэн байна.

Хирпинсээр хангана. БМАССР-эй Министруудэй Со-
ветэй дэргэдхэ промкооперациин
Управлениин системн «Боевик»
(Сэлэнгэ) гэжэ олзоборилгын ар-
тель энэ жэлдэ хирпинсээр үйлд-
бэрилдэ болоо. Мүнөө дүтэ ша-
дарайнгаа колхозууд ба эмжэ зур-
гаануудыг хирпинсээр хангана.

Концертнүүдэ харуулаа. Улан-Удын машина бүтээлгын за-
водой театральна коллективэй
агитбригада тарья хуралтын
үдэ Бичурын аймагай колхозууд-
даар ажаа, концертнүүдэе ха-
руулаа.

Түсбөө гадуур нооно тушаана. Хорин аймагай Хорин
сомоной Сталиний нэрэмжэтэ
колхоз түсбөө гадуур 1000 ки-
лограмм ба «Красный партизан»
колхоз 330 килограмм нооно
тушаалан байна. Аймаг дотор
нооно тушаалта үргэлжлөөр.

Арадай гэгээрэл тухай чехословацка

правительствын анхарал
ПРАГА, (ТАСС). Чехословакия
арадай гэгээрэл асуудалаар тү-
лэй гурбан жэл соо хүдэлмэри
хэдаа. Наукын ба хурагшадые по-
литическэ хүмүүжүүлгын эрилтэдэ
таараха шэнэ үчбенигүүд зохио-
доо. Хамтадаа 8 миллион тираж-
тай 150 үчбенигүүд хуралсалай
энэ жэлэй эхнээ хэблэгдээ.

Багшанарай кадруудыг бэлэ-
хэгдэ ехэ анхарал хандуулагдана.
Хуралсалай шэнэ жэлдэ арадай
хургуулинуудай багшанарыг бэлэ-
хэхэ 17 гимнази, хүүгэдэй садуудай
хүмүүжүүлгшэдыг бэлдэхэхэ 14
гимнази чешскэ областануудта
байгуулагдаа.

Арадай хургуулинуудай багша-
нарыг бэлдэхэхэ 13 гимнази, хүүгэ-
дэй садуудай хүмүүжүүлгшэдыг бэл-
дэхэхэ 7 гимнази Словакия нээ-
гдэнхэ. Педагогическэ гимназиуудта
4.800 хүбүүд ба басагад абтаха
байна.

Зунай каникулай үгэ хэдэн мян-
ган багшанар мэргэжэлээ дээш-
лүүлхэ курсануудта хураһан бай-
на. Бүхы хургуулинуудта ород хэлэ
шудалха ябадалда мүнөө ехэ анха-
рал хандуулагдана.

Германска демократическа республикын гороудуудай барилга тухай хуулийн проект

БЕРЛИН. Информациин ведом-
ствын мэдээсэлһэнэй ёһоор, Гер-
манска демократическа республи-
кын министрүүдэй Совет Гер-
манска демократическа республи-
кын гороудуудай барилга тухай
хуулийн проектыг баталба. Горо-
дуудай барилга тухай хуули ха-
даа гитлеровскэ дайнай ба англо-
американска бомбодолгын үедэ
хандаргадан гороудуудыг барил-
гын табанжэлэй түсбөөр ха-
раалагдан ехэ программн үг-
дэхэ һуури болохо байна. Хуу-
лийн энэ проектыг Арадай пала-
тын баталмжада табиха гэжэ
министрүүдэй Совет нэгэн хана-
лаар тогтоогоо.

Хандаргадан гороудуудыг, тү-
рүүшын ээлжэндэ Берлиниин нэр-
тэн болхооло табанжэлэй түсбэ
соо ажакын-политическэ шухалын
шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ
тодорхойлогдонхой. Германска
демократическа республикын 53
гороудуудай барилгада 4,1 милли-
ард марк, тэрэ тоодо Берлиний
барилгада 1,89 миллиард марк
һомолхо тухайда табанжэлэй тү-
сбөөр хараалагдаа гэжэ премьер-
министр Гротеволь мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Вьетнамдахи дайнай ябуулганууд

ШАНХАЙ, августын 31.
(ТАСС). Вьетнамска информаци-
онно агентствын мэдээсэлһэнэй
ёһоор, Вьетнамска арадай армийн
подразделенинүүд июлийн 4-дэ
Нам-Динь райондо (Ханойһоо
урагшаа 80 километр) француз-
ска мотомеханизированнэ колон-
нуудта довтолбо. Байлдаанай
үедэ дайсанай хоёр грузовик уса-
хадан ба хэдэн автомашина
ехээр гэмтэгдэнхэй байна. Фран-
цузска 15 солдадууд алагдажа, 8
хүн шархатаба.

Августын 5-да арадай армийн
отрядууд Ханойһоо урагшаа 128
километр байдаг Нинь-Бинь гэ-
жэ провинциальна центртэ дүтэ
газарт хүн зонтой 2 пунктыг
французууднаа сүлөөлбэ. Байл-
даанай үедэ дайсанай 55 солда-
дууд алагдаһан ба 30 солдадууд
арадай армийн талада ороһон бай-
на. Августын 3-да Вьетнамска
арадай армийн частьнууд Трифон-
райондо дээрмэдэлгэ хэжэ байһан
французска солдадуудта довтол-
бо. Арадай армийн солдадууд 100
толгой эбэртэ бодо мал дээрмэ-
шэднэ гэдэгтэн абаһан ба фран-
цузска солдадуудай барижа абаа-
шанан 100 хүнийг сүлөөлһан бай-
на.

Августын 15-да Вьетнамска
партизанууд Куанг-Три гэжэ про-
винциальна центртэ дайсанай 4
автомашинада довтолоод, фран-
цузска 15 солдадуудыг алаба.

Пакистан Кореядэ сэргэ эльгээхээ арсаба

КАРАЧИ, сентябрийн 1. (ТАСС)
Американска агресорнуудтэ ту-
һалажа болгон өөһэдүнгөө сэргэ-
жэ Кореядэ эльгээхээ Пакиста-
най правительство арсаа. Гэхэ
зуура, Пакистанай правительство
5000 тонно шенинсэ Корея тээшэ
эльгээхыг дуралдажа, гэжэ Кара-
чида элитэ болоһон байна.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армийн Главна командованиин мэдээсэлүүд

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 2.
(ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ
Арадай армийн частьнууд эсэргү-
сэжэ байгаа американска ба
лисымановска сэргүүдтэ сохил-
тонуудыг хэжа, хатуу шанга до-
болгото байлдаануудыг ябуулжа
үргэлжлөө гэжэ Корейскэ ара-
дай-демократическа республи-
кын Арадай армийн Главна ко-
мандовани мүнөө үдэшэ мэдээ-
сэбэ.

Урда эрье дээрэ довтолжо бай-
гаа Арадай армийн частьнууд
болбол Арадай армийн дабиал-
тыг зогсоохо зорилгоор мура-
ныг гатахыг ба урагшаа дамба-
ха гэжэ амжалтагүйгөөр оролдо-
һон американска сэргүүдтэ со-
хилтонуудыг хэбэ. Эдэ сохилто-
нуудай ашаар, Арадай армийн
частьнууд дайсанай 200 гаран
солдадууд ба офицернуудыг
усадхана, 4 судныг булян аба-
һан ба 4 танк үгы хэлһэн байна.

Энэ райондо ябуулгануудыг
хэжэ байгаа Арадай армийн
частьнууд мүнөөни гатахыг гэжэ
хэдэнхэн дайсаные гэдэгтэн су-
харюулжа, тэрэндэ сохилтонуудыг
хэжэ үргэлжлөө.

Американска сэргүүдэй хам-
гаалтын позицинуудыг усад-
хаад, Арадай армийн частьнууд
сентябрийн 1-дэ Ханан (Ню-Ма-
сан) гэдэгийг сүлөөлөө. Ханан
(Ню-Масан) хадаа фронтын урда
участок дээрхи дайсанай оборо-
нын уел ба харгы замуудай
центр, мүн сэргээй стратегическэ
шухала пункт мүн. Арадай
армийн частьнууд хатуу шанга
доболгото байлдаануудыг ябуул-
жа үргэлжлөөр.

Ханан (Ню-Масан) гэдэгийг сү-
лөөлжэ байлдаануудта Арадай
армийн частьнууд американска
25-дахы ба 24-дахы дивизинүүдэй
гол хүсүүдтэ, 19-дхи баталь-
ондо, американска далайн пехо-
тын 5-дахы отрядта хоролто гэлэ-
тнүүдыг ушарууһан ба олон
трофейнуудыг абаһан байна.

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 3.
(ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ
Арадай армийн частьнууд дай-
санда түгэс хүсэтэ сохилтонуудыг
хэжэ, довтолгото байлдаануудыг
ябуулжа үргэлжлөөр гэжэ
Корейскэ арадай-демократическа
республикын Арадай ар-
мийн Главна командовани мүнөө
үгдөөгүүр мэдээсэбэ.

Зүүн эрье дээрэ довтолгонуудыг
хэжэ байгаа Арадай армийн
частьнууд шэрүүнээр эсэргүсэ-
һэн дайсанай дайлагдаха үедэ,
августын 29 ба 30-да дайсанай
нэгэ полк шахуу сэргэе усад-
хана ба ехэ трофейнуудыг аба-
һан байна.

Урда эрье дээрэ довтолжо бай-
гаа Арадай армийн сэргүүд урда
эрье дээрхи дайсанай түшгэр
тулгуурын шухала база — Нам-
хэ (Нанкай) аралыг бүрин сү-
лөөлөө.

Намхэ (Нанкай) аралыг сү-
лөөлжэ байлдаануудта Арадай
армийн частьнууд дайсанай 3
батальон шахуу сэргэе бута
сохилһон ба ехэ трофейнуудыг,
тэрэ тоодо, хүн зонһоо булян
абаһан эдэс хоолыг, лисыманов-
ска маринеточнэ армийн үлгэ-
дэлүүдэй хадагалжа байһан

Полеводуудай Онохойско

хүдөө ажакын хуруулай
1950—51 оной хуралсалай
жэлдэ хурагшадые абахан

Тус хуруулай полеводческо бри-
гадануудай бригадирнуудыг бэлд-
хэнэ. Колхозно үйлдбэрлэдэ хүдэл-
мэрилхэ дүй дүршэлтэй хүнүүд—
колхознигууд, совхозуудай, МТС-
үүдэй ба газарай органуудай хүд-
элмэрилэгшэд аймагуудай хүдөө
ажакын таһагуудай, МТС-үүдэй ба
колхозуудай командирвоор тус
хуруулайда абтаха. 16-һаа доош
бэш наһатай, 7 классай эрдэмтэй
хүнүүд (4 класснаа доош бэшэ
эрдэмтэй практигууд абтажа боло-
хо) абтаха байна.

Хуралсалай болзор нэгэ жэл.
1950 оной октябрийн 1-дэ зангатай
эхилжэ. Хурагшад хамтын байраар,
столовоор, стипендээр ба оро дэбис-
хээр хангагдаха.

Юрэхы журамаар документнуудыг
хүргэхэдэ болоно.

Дирекц.

Бурядай дунда хуруулай хадаа
11-дахы педагогическа класста на-
рагшадые абаа. Мэдүүлгүүд
1950 оной сентябрийн 10 хүрэтэр
абаха, зангатай сентябрийн 1-һэн
эхилжэ байна. Хуралсалай услоон
тухай «Зуада, Бабушка 24», ху-
руулай дирекцһэн мэдээсэлһэнэ.

Тольяттин бэсн элүүрэй ямар байһан тухай

РИМ, сентябрийн 3. (ТАСС)
Пальмиро Тольятти болбол Ита-
лиин гостипалтодо 12 хондо
гаад, мүнөө үгдөөгүүр Рим
Римскэ университетэй клини-
кын директор профессор Чезаре
Финиш шэнжэлжэ доро Чезаре
хэ ба амарха сагаа эндэ үнгэр-
байна.

«Унита» газетнэй мэдээсэлһэн
ёһоор, Тольятти хадаа италян
гүрэнэй түмэр замчуудай санхүү-
тсхай вагоноор Израил гостипал-
то Рима эрээ. Поездын үсгэлдэр
ринда тогтохо үеднэ Тольят-
тай Италянска ажалай бүтэ-
ниинг конфедрациин секретарь
уулзаа. Тольяттин өөрын
доктор Спаллоне, сенатор Мос-
тели ба Тольяттин бүлгээр
шэлһэн байна.

Тольяттин бэсн элүүрэй
улам найжаржа байна. Улам
хүдэлмэрилдөө орохоор болохо
жэ мэдээсэгдэнэ.

Финляндия сэргэй маневрэн болоно

ХЕЛСИНКИ, сентябрийн
(ТАСС). Хэлбэлэй мэдээсэлһэн
ёһоор, Ханхын райондо Фин-
ляндиян улан-сэргэй флорой манев-
рууд эхилжэ. Тус маневр
нуудта корабльнууднаа гадна,
ган сэргэй ба саперно подпол-
ковникнууд, мүн авиаци хабаадаа
хүүлэй жэлнүүдэйхнээ хурал-
салаа хэмжээгэй маневр болоно
байна гэжэ газетнүүд тэмдэглэ-
хэ.

Этти радиогоор үгэ хэлбэ

ЛОНДОН, сентябрийн
(ТАСС). Рейтер агентствын
мэдээсэлһэнэй ёһоор, сэргэй
албанай хугасаа ехэдхэн
тухай ба сэргэй алба дээрхэ
шадтэ үгтэхэ салын хүдэл-
мэрилхэ тухай правитель-
ствын шиндхэбэри тушаа үгэ хэ-
зуураа. «Хүнүүд найн дурал-
сэргэтэ тон үсөөнөөр ошохо ба
гэжэ мэдүүлһэн ба зэбсэ-
хүсүүдтэ орит гэжэ залуушуу-
лыг уржалһан байна.

Ороной ресурснуудай эхлэ-
хубин сэргэй хэрэгсэлдэ зориу-
һан ябадалын Англияхи ажал-
байдалай хэмжээндэ муугаар
лөөлжэ байха гэжэ Этти мэд-
бэ.

Танк үйлдбэрлэгч программа Трумэн баталба

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн
(ТАСС). Ассошиэтед пресс аген-
ствын Вашингтонго корреспо-
ндентын мэдээсэлһэнэй ёһоор, та-
нх үйлдбэрлэгч үргэлжэе програм-
ма Трумэн баталаа. Багсаамжан
500 миллион доллар тэрэндэ на-
гашалагдаха юм гэжэ зэбсэ-
хүсүүдэй хэрэгтэр, түлөөлгшэ-
лэй палатын комиссин түрүүл-
шэ Винсон хэлбэлэй түлөөлгшэ-
тэ мэдүүлһэн байна. Энэ програм-
ма бэлдүүлгэдэ мүнгэ һомолд
тухай гуйлта январь хүрэтэр ко-
ррестэ дамжуулагдаха зэргэтэй
гэжэ корреспондент нэмэнэ.

Хариуцагчтай редакторай
орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

Гүрэндэ урьһаар үгэнэ тухарг бүхмнэй советскэ гү- рэнэй экономическа хүсэ шадалыг дээшлүүлхэ, манай арадай материална тэниглэн байдалыг ба культу- р дэбжүүлхэ ябадалда туһалһа

1950 ОНОЙ СЕНТЯБРИН 30-ДА

Москва городто гүрэнэй дотоодын шүүбэрлэтэ 3 про-
центын урьһаламжын шүүбэринүүдэй гол 17-дохи ба
нэмэлтэ 3-дахы тиражууд болохонь

Тиражуудта наадагдаха гэгбэл:

Шүүбэрин хэмжээ түхэригээр	Гол тиражда		Нэмэлт тиражда	
	Шүүбэрин тоо	Нэгэ раз- рада	Шүүбэрин тоо	Нэгэ раз- рада
100000 түхэриг	—	—	1	3
50000 түхэриг	—	6	5	15
25000 түхэриг	5	15	25	75
10000 түхэриг	25	75	80	240
5000 түхэриг	80	240	800	2400
1000 түхэриг	700	2100	2300	6900
400 түхэриг	7688	23064	8289	24867
Бүгдэ	8500	25500	11500	34500
Шүүбэрин нинтэ сум- га (манган түхэриг- гөөр)	4650,2	13950,6	11390,6	34171,8

Гүрэнэй дотоодын шүүбэрлэтэ 3 процентын урьһалам-
жын сблигацинуудыг худалдажа абагты.

Бурят-Монголой АССР-эй гострудсберкасануудай
ба госкредитэй управлени.